

Тези Всеукраїнської зоологічної конференції

59 (477)

3-85

**ЗООЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
В УКРАЇНІ
НА МЕЖІ ТИСЯЧОЛІТЬ**

multicinctus, *Rotylenchus robustus*, *Pratylenchus penetrans*, *Ditylenchus dipsaci*, *D. misellus*, *Aphelenchoides parietinus*.

ЕКОЛОГО-ТАКСОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ НЕМАТОДОФАУНИ РІЗОСФЕРИ ДУБОВИХ НАСАДЖЕНЬ КРИВБАСУ

М.Т.Заруднева, О.М.Матківська
Криворізький державний педагогічний університет

Матеріалом цієї роботи стали результати аналізів 100 проб ґрунту ризосфери дуба зібраних під час досліджень 2000 року. Проби відібрані стаціонарно в дубових насадженнях Держинського лісництва міста Кривого Рогу : в радіусі крони - біля штамбу, на відстані 1, 1,5 м ; ґрунтових горизонтів - 0 - 5, 5 - 10, 10-15, 20 - 25 та 30 - 35 см. Для виділення нематод з ґрунту використовувався лійковий метод Бермана. Об'єм проби ґрунту для аналізу - 15 кубічних см. Експозиція виділення нематод з ґрунтових проб - 24 години.

За період досліджень виявлено 37 видів нематод, представників 7 рядів, 16 родин 24 родів.

Виявлені види за трофічними зв'язками розподіляються на такі екологічні групи: параризобіонти- 10 видів - *Wilsonema otophorum*, *Thornenema uniformis*, *Eudorylaimus maritus*, *E. monohystera*, *E. microdorus*, *Discolaimus major*, *Seinura oxura*, *Alaimus primitivus*, *Prismatolaimus intermedius*, *Monhystera vulgaris*, *M. filiformis*, хижачки - *Clarkus parvus*, *C. papillatus*; еусапробіонти - *Chiloplacus propinquus*, *Eucephalobus elougatus*, *E. nanus*, *Cervidellus serratus*, *Stegelleta cancellata*, *S. rara*, *Pelodera cylindrica*, *Cephalobus nanus*, *C. mucronatus*; фітогельмінти - *Tylenchus filiformis*, *T. minutus*, *T. striatus*, *T. davainei*, *Aglenchus costatus*, *Ditylenchus misellus*, *Pratylenchus subpenetrans*, *Ditylenchus intermedius*, *Xiphinema pachtaicum*, *Helicotylenchus digonicus*, *H. crenatus*, *H. multicinctus*, *Aphelenchoides parietinus*, *Rotylenchus robustus*.

Дослідження вертикально - горизонтального розселення нематод в ризосфері дуба показали, що цей розподіл має свої особливості. Нематоди таких екологічних груп як параризобіонти, сапробіонти, девісапробіонти, мікогельмінти в своєму розподілі не пов'язані з зоною коренів обростання і в радіусі крони розподіляються рівномірно. Сапробіонти заселяють верхні горизонти ґрунту. Фітогельмінти заселяють всі горизонти, але представники родів *Helicotylenchus*, *Ditylenchus* концентруються в верхніх горизонтах; *Pratylenchus*,

Хірінема в горизонтах 10 - 35 см. Паразити концентруються в зоні коренів обростання на відстані 1,5 м від штамбу.

ДОЩОВІ ЧЕРВИ (LUMBRICIDAE, OLIGOSCHAETA) ПОДІЛЬСЬКОЇ ВИСОЧИНИ

Череватов В.Ф.

Чернівецький національний університет, м. Чернівці

Дослідження проводилися в 2000 році у Новоушицькому районі Хмельницької області в околицях села Отроків.

В результаті досліджень Подільської височини (які були проведені пізньої осені, а деякі розкопи - навіть у грудні) у чотирьох біоценозах було знайдено шість видів та один підвид дощових червів (табл. 1).

*Таблиця 1. Видовий склад дощових червів у різних типах біогеоценозів
Подільської височини*

Вид	Грабовий ліс	Сосновий ліс	Заплавні луки	Берег річки
Aporrectodea caliginosa caliginosa	+	-	+	+
Ap. caliginosa trapezoides	+	-	-	+
Ap. rosea	+	-	+	+
Allolobophora leoni	-	-	-	+
Dendrobaena octaedra	+	+	-	-
Lumbricus terrestris	+	+	-	-
Octolasion lacteum	+	+	-	-

Найбільше різноманіття спостерігалось у грабовому лісі. У сосновому лісі знайдено усього три види люмбріцид. Це пов'язано, в насамперед, з харчовою спеціалізацією червів. Відомо, що у сапрофагів існує видова специфіка у виборі їжі і, як стверджує Г. Ф. Курчева (1973), харчові зв'язки у них склались паралельно з адаптацією до певних умов життя. За дослідженнями ряду авторів (Атлавініте О.П.